

kurs języka C++

kalkulator ONP

Instytut Informatyki
Uniwersytetu Wrocławskiego

Paweł Rzechonek

Prolog

Notacja Polska to beznawiasowy sposób zapisu wyrażeń logicznych i arytmetycznych, w którym najpierw występuje operator (funkcja) a za nim operandy (argumenty). Taka prefiksowa notacja została przedstawiona w 1920 roku przez polskiego logika Jana Łukasiewicza. Pozwala ona na łatwiejsze przeprowadzanie operacji na długich formułach logicznych czy wyrażeniach arytmetycznych.

ONP czyli Odwrotna Notacja Polska to sposób zapisu wyrażeń arytmetycznych, w którym operator umieszczony jest za operandami. Jest to więc notacja postfiksowa. Zapis ten pozwala na całkowitą rezygnację z użycia nawiasów w wyrażeniach, jako że jednoznacznie określa kolejność wykonywanych działań (podobnie jak notacja Łukasiewicza).

Odwrotna notacja polska została opracowana przez Arthura Burksa, Dona Warrena i Jessego Wrighta w 1954 roku. Sam algorytm i notacja zostały dopracowane przez australijskiego filozofa i informatyka Charlesa L. Hamblina w połowie lat 50'tych XX wieku. Notacja postfiksowa została odkryta na nowo przez Friedricha L. Bauera i Edsgera W. Dijkstrę na początku lat 60'tych XX wieku, kiedy chcieli oni wykorzystać stos obsługiwany przez procesor do przyspieszenia obliczania wyrażeń arytmetycznych (notacja postfiksowa idealnie nadawała się do tego celu).

Zadanie

Napisz program interaktywnego kalkulatora postfiksowego. Kalkulator ten powinien interpretować i obliczać wyrażenia zapisane w Odwrotnej Notacji Polskiej. Program ma odczytywać polecenia ze standardowego wejścia `cin`, wykonywać obliczenia i wypisywać wyniki na standardowe wyjście `cout`. Wszelkie komentarze i uwagi program ma wysyłać na standardowe wyjście dla błędów `clog`. Dodatkową funkcjonalnością tego kalkulatora ma być możliwość zapamiętywania wyników obliczeń w zmiennych.

Zaprojektuj hierarchię klas, która umożliwi łatwą i elegancką klasyfikację poszczególnych symboli w wyrażeniu ONP (abstrakcyjna klasa `symbol`). Wyrażenie to ciąg operandów (klasa `operand`) i operatorów albo funkcji (klasa `funkcja`). Operandy to liczby (klasa `liczba` pamiętająca wartość typu `double`), zmienne (klasa `zmienna` z nazwą zmiennej) albo stałe (klasa `stala` z nazwą stałej i skojarzoną z nią wartością typu `double`). Dobrze znane przykłady stałych, które powinny się znajdować w Twoim kalkulatorze to `e` (2,718281828459),

π (3,141592653589) i ϕ (1,618033988750). W klasie `zmienna` umieść statyczną kolekcję asocjacyjną zawierającą zbiór ze zmiennymi (na przykład `map<string, double>` albo `unordered_map<string, double>`) – zmienną odszukujemy po nazwie a wartość skojarzoną ze zmienną odczytujemy z drugiego pola. Funkcje to przede wszystkim dwuargumentowe operatory dodawania, odejmowania, mnożenia i dzielenia; należy też zaimplementować funkcje dwuargumentowe `mod` (reszta z dzielenia), `log` (logarytm) i `pow` (potęgowanie) oraz jednoargumentowe `neg` (zmiana znaku), `ln` (logarytm naturalny) i `exp` (funkcja eksponencjalna).

Symbole występujące w wyrażeniu należy najpierw podzielić za pomocą białych znaków (separatorem niech będzie ciąg spacji i tabulacji), potem dopasować i utworzyć odpowiednie obiekty a na koniec umieścić je w wybranej kolekcji sekwencyjnej (na przykład `forward_list<symbol>`).

Program kalkulatora ma pracować z użytkownikiem interaktywnie i powinien rozpoznawać trzy rodzaje poleceń:

- `print wyrażenieONP`
Obliczenie wartości wyrażenia ONP i wypisanie jej na standardowym wyjściu. Wyrażenie `wyrażenieONP` będzie oczywiście zapisane w postaci postfiksowej. Czytając kolejne symbole w wyrażeniu program powinien je zamieniać na konkretne obiekty i umieszczać w kolejce (klasa `queue<>`). Przy obliczaniu wartości wyrażenia należy się posłużyć stosem (klasa `stack<>`).
- `set zmienna to wyrażenieONP`
Utworzenie nowej zmiennej `zmienna` i przypisanie jej wartości obliczonego wyrażenia `wyrażenieONP`. Wartość obliczonego wyrażenia należy wypisać na standardowym wyjściu. Jeśli zmienna `zmienna` była zdefiniowana już wcześniej, to należy tylko zmodyfikować zapisaną w niej wartość.
- `clear`
Usunięcie wszystkich zmiennych zapamiętanych do tej pory w zbiorze zmiennych. Do kolekcji mogą trafić tylko zmienne o nazwach będących poprawnymi identyfikatorami i różnych od nazw funkcji, którymi posługuje się program.
- `exit`
Zakończenie działania programu. Zamknięcie strumienia wejściowego również powinno zakończyć działanie programu.

Jeśli w wyrażeniu ONP zostanie wykryty błąd (nieznana komenda, źle sformułowane wyrażenie, błędna nazwa, błędny literał stałopozycyjny, czy nierozpoznany operator, funkcja lub zmienna) to należy wypisać stosowny komunikat o błędzie, ale nie przerywać działania programu. Zadbaj o to by nazwa każdej zmiennej nie była dłuższa niż 7 znaków oraz aby była różna od słów kluczowych `print`, `set`, `to`, `clear` i `exit`.

Do zaprogramowania tego zadania wykorzystaj kolekcje standardowe zdefiniowane w STL. Definicje klas reprezentujących różne symbole w wyrażeniu ONP umieść w przestrzeni nazw `kalkulator`.

Więcej informacji na temat ONP znajdziesz w Internecie na stronie:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Odwrotna_notacja_polska

Ważne elementy programu

- Podział programu na pliki nagłówkowe i źródłowe.
- Użycie kolekcji standardowych.
- Wykorzystanie iteratorów do sekwencyjnego przeglądania kolekcji.
- Interaktywne przyjmowanie poleceń od użytkownika.
- Implementacja algorytmu obliczającego wartość wyrażenia ONP.
- Obsługa błędów za pomocą wyjątków.